

KAPTAINAREN ESKULIBURUA SAILS ESKOLA LIDERRENTZAKO BALIABIDE SEGURUA

Safe & Autonomous Internet-based Learning Strategies

Akordio zenbakia:
2020-1-ES01-KA226-SCH-096060

<https://sails.deusto.es>

Erantzukizun deskargua: "Proiektu hau Europako Batzordearen laguntzarekin finantzatu da. Argitalpen honek, egileen iritziak baino ez ditu jasotzen, Batzordea ez da hemen jasotako informazioarekin egin daitekeen erabileraren erantzule egiten."

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AURKIBIDEA

SARRERA 3

SAILS PROIEKTUARI BURUZ 5

ARRISKUAK ARINTZEKO IKUSPEGIA 9

ESKOLA-BERRIKUNTZAKO EREDUA 11

DIAGNOSTIKOA 13

Ahuleziak, mehatxuak, indarguneak eta aukerak 14

HELDUTASUN DIGITALA
Egin bat-bateko argazki bat SELFIE baten bidez! 15

TET-SAT tresna! 15

SOFTWAREA ETA HARDWAREA 16

Aipatu erabilitako programa informatikoak! 16

Segurtasun elektronikoko etiketa Pribatutasunari buruzko aholkuen gida 16

Aipatu erabilitako hardwarea! 16

Gailuen jabetza 17

KOMUNIKAZIO-TRESNAK 18

SARE SOZIALEN POLITIKA 19

HEZKUNTZA DIGITALA 19

ESTRATEGIAK ETA POLITIKAK 21

ADIMENDUNAGOA 23

Heldutasun digitalaren estrategia 25

Software eta hardware egokiak aukeratzeko estrategia 25

Komunikazio-estrategiak; barnekoa eta eskola, familia eta ikaslearen artekoa 25

Sare sozialen politika 26

Umeen eskubideak bermatzeko politika 26

Datuak babesteko eta zibersegurtasuneko politika 27

Arazoak kudeatzeko politika 27

EZARPENA 28

EBALUAZIOA ETA HOBEKUNTZA 30

Zergatik ebaluatu? 32

LEGEGINTZAKO AURREKARIAK 34

EUROPAR BATASUNA 35

DATUAK BABESTEKO ERREGELAMENDU OROKORRA 35

(DBEO)

NAZIOARTEKO ZUZENBIDEA ETA POLITIKA 36

HAURREN ESKUBIDEEI BURUZKO NAZIO BATUEN 36

KONBENTZIOA (“HENBK”)

HENBK-I BURUZKO OHAR OROKORRA 37

HAURREN ALDEKO NAZIO BATUEN
FUNTSAREN (“UNICEF”) EZTABAIDA-
DOKUMENTUA 39

LEGEGINTZA ESPARRU NAZIONALA:
ESPAINIA 40

UMEEK MUNDU DIGITALEAN DUTEN
BIZIPENARI BURUZKO IKERKETAK 42

ERANSKINA 45

I. eranskina. Jardunbide egokien ondasuna 46

Jardunbide egokien alde ona aurkitzeko jardunbide 47

egokien deskribapenaren inprimakia

ERREFERENTZIAK 50

SARRERA

Baliabide hau sortzeko lehen urrats gisa, eskola-berrikuntzako eredu bat prestatu zen, eta hura Europako zenbait lekutako ikastetxeetako zuzendariek baliozkotu zuten. Hura izan zen egungo baliabidearen oinarria.

ESHak oraintsu eginiko merkatu-azterlan batek erakusten duenez, eskolek zenbait estrategia baliatzen dituzte eta hezkuntza digitalaren ikuspegi desberdinak dituzte. COVID-19aren ondorioz eskolak itxi behar izan zirenez, gurasoek, irakasleek eta ikastetxeetako zuzendariek errealitate digitaletik elkarrekin nabigatzen ikasi behar izan zuten. Nahiz eta esperientzien ondorioz tartean izan ziren alderdiek ikusi zuten teknologia digitalak ikaskuntzarako erabiltzeak nolako ahalmena duten eta nolako onurak dakartzaten, arlo batzuetan eskola-liderrek laguntza behar dute.

Berrikuntza-eredu ezagun batzuei jarraikiz (Kable 2009), badago korrelazioa berrikuntzen epe luzeko eraginaren eta eskola-eskalan plan estrategiko bat egotearen artean. Oraintsuko berrikuntzak behar batetik abiatuta (eskolak itxi ziren) sortu zirenez, ziurrenik, eskola-maila osorako plan estrategiko bat ez badago, hezkuntza digitalak ez dio ekarpen iraunkorrik egingo ikuspegi pedagogikoari eta didaktikoari.

Eskola-liderrentzako SAILS Safe baliabideak arriskuak arintzeko ikuspegi berritzaile bat erabiltzen du, eskola-liderrei hezkuntza digitala ezartzeko aukera emateko eta ikasleak aro digitalean eskola-lidergorako gaitasuna ematen dieten gizarte-baliabideen plataformetatik jaso nahi ez diren eraginetatik babesteko. Eskola-plangintza integraleko eredu ezartzea gomendatzen du, eskola-liderrek kontuz planifikatu ahal izateko hezkuntza digitalaren ezarpen iraunkorra, epe luzeko eskola-estrategia, aldaketarako erresistentzia, beharrezko baliabideak eta eskola-liderren eta irakasleen prestakuntza aldetiko beharrak kontuan hartuta.

Ikastetxeetako zuzendariarentzako egungo SAILS Safe baliabidea arduradun politikoentzat eta ikastetxeetako zuzendariarentzat linean eskuragarri dagoen gida bat da. Gidak ikastetxeetako zuzendariari eta arduradun politikoei honako eremu hauei buruzko informazio sakona ematen die:

- hezkuntzarako berrikuntza-ereduak
- gizarte-baliabideen plataformak
- lineako presentziarekin zerikusia duten ikerketa-datuak
- haurtzaro digitalari buruzko legeria, lineako ikaskuntza barne

Baliabide hori erabiltzen duten ikastetxeetako arduradunek hezkuntza digitala eraginkortasunez aplikatu ahalko dute eta ikasleei uretatik linean nabigatzen lagundu ahalko diete, arriskuak arinduz. Baliabidea Greziako, Hungariako, Herbehereetako eta Espainiako esperientzia espezifikoei oinarritzen da, baina beste herrialde batzuetako testuinguruetara eraman daiteke.

SAILS

PROIEKTUARI BURUZ

Munduak mende honetan egun arte bizi izan duen krisi handienaren ondorioz 2020an eta 2021ean sartutako murrizketek erabat aldatu dute harremanetan jarduteko dugun modua. Aurrez aurreko elkarreragina minimora murriztu da, halaber, eta gero eta ohikoagoa da pantaila baten bidez komunikatzea. Gauza bera gertatu zaie milioika ikasleri, irakasleri eta familiari; ikusi dute, egun batetik bestera, aurrez aurreko hezkuntza utzi eta online eskoletan murgildu behar izan dutela.

Ezusteko eta planifikatu gabeko aldaketa horrek hainbat arazo ekarri ditu hezkuntzara:

1

Ikasle batzuek haien ikasketa-taldea eta tutoreak galdu zituzten, konexio-arazoengatik, gailu egokirik eta nahikorik ez zeukatelako edo online eskolen erritmoari jarraitzeko gaitasun teknologikorik ez zutelako.

2

Irakasle batzuek aurrez aurreko dinamika utzi eta, egun gutxitan, bideokonferentzia-areto handietara egokitu behar izan zuten, kontuan hartuta areto horiek urruneko eskolen jokabide- eta komunikazio-kodeak ezagutzen ez dituen jendez josita zeudela.

3

Gainezka dauden familiak, haien laneko eta etxeko planak azpikoz gora jarri zizkien egoera batengatik, eta zailtasun handiak izan zituztenak, funtsean irakasleak ordezkatu eta haien seme-alaben lineako ikaskuntza bultzatzeko eta bideratzeko.

4

Ikastetxeetako zuzendariak presio handia izan zuten ikastetxe-mailan erabakiak hartu behar izan zituztelako, pandemiari aurre egiteko, eta, kasu askotan, ez dituzte kasu horietan hezkuntza-jardunbide egokienak ezagutzen, eta itsuka doaz.

Nahiz eta, gure ustez, lineako komunikazioak ez duen aurrez aurreko hezkuntza ordezkatu behar eta aurrez aurreko eskolatzea posible izateko ahalegin bizia egin behar den eta, bitartean, gailu digitalek eskuragarri egoten jarraitu behar duten, kasu batzuetan erabilitako baliabide osagarri gisa, itsaso asaldatu honetan, jarraibide argiak eman nahi ditugu, marinelek belak hedatzeko edo tolesteko, behar denean. Proiektu honen helburua da ikasle, irakasle, ikastetxeko arduradun eta familiei tresnak ematea, COVID-19ak ikasteko prozesuetan, komunikazioan eta eskola-elkartearen sozializazioan haurtzaro digitalaren esparruan azaleratu dituen gatazken aurrean erabakiak hartzeko.

Proiektu honetan proposatutako metodologiaren xedea ez da, aurreko saiakera batzuetan bezala, ikasleak sareko portaera egokiaren, haien autonomiaren kudeaketaren eta harreman sozial egoki eta seguruen aurrean kontzientziatzea; guztiz bestelakoa da. Hala bada, “Instalab” izeneko irudimenezko sare sozial bat garatuko dugu; hartan, sinesgarritasunez azalduko ditugu testuinguru horretan egon daitezkeen egoera arriskutsuak. Sarea sandbox sozial gisa erabiliko dugu; hartan, zenbait profil automatizatuk (bot sozialak) portaera desegokia izango dute eta ikasleek sortutako irudimenezko profilekin jardungo dute elkarreraginean. Bot sozial horiekin elkarreraginean jardutean, ikasleek ulertu ahalko dute zer portaera ez diren egokiak edo seguruak, modu praktikoan.

Nahiz eta irudimenezko sare soziala irakasleek eta familiek digitalki alfabetizatzeke erabil dezaketen, gure ustez, lan-material bereziak garatu behar dira kolektibo horientzat. Irakasleen kasuan, oso baliagarria izan daiteke online plataformek (SAILS gida, irakasleentzat) eskaintzen dituzten aukera metodologiko berri guztiak batzen dituen gida bat. Gainera, gure ustez, ikaskuntzarako online testuinguruetan izaten diren ohiko arazoak aztertzeke eta konpontzeke (zibererasoa, bideokonferentzietan errespetuari eusteko zailtasunak, sareko anonimatuaren abusua, plagioa eta arazoak konpontzeke app-ak, etab.) behar beste gako izan behar dituzte.

Familiak ere orientazio argia behar dute egoera berri horretan. Beharbada, digitalki alfabetizatuta ez egotearen, gaitasun digitalik ez izatearen edo beste trebetasun bigun batzuk ez izatearen ondorioz, familiarterko batzuk bizikide dituzten ikasleei laguntzeko edo eskolatzearen inguruan egokiro komunikatzeko gaitasunik gabe geratu dira –kontuan hartuta beste modu batera irakasle gehienekin batera eskolatzean lagundu ahalko luketela–. Hori dela eta, proiektu honen helburua da familiei gida praktikoa ematea (SAILS Gurasoentzako Baliabide Segurua), hizkuntza ulergarri batean azalduko duena testuinguru birtual batean behar diren gauza gehienak nola egin –ikaskuntza birtuala ere har dezake barne– eta zer dakarren tresna, sare sozial edo plataforma bakoitza erabiltzeko.

Azkenik, eskolek, oro har, estrategiak abiarazi behar dituzte, ahalegin guztia koordinatu eta Covid ondoko sasoiaren hezkuntza bide egokirik bideratzeko. Helburu horrekin, SAILSek baliabide egokigarria eta malgua emango du eskolentzat; hartan, baliabide digitalen erabilera seguruaren eta egokiaren integrazioa estrategia gisa zehaztuko da, eta estrategia horretan eragile guztiek parte hartuko dute (SAILS Eskola Zuzendarientzako Baliabide Segurua).

Azken batean, SAILS proiektuaren helburua da nabigazio-gutun izatea Internetek hezkuntza-testuinguruan eskaintzen dizkigun aukeren ozeano zabal honetan, batik bat, aurretik zeuden ekaitzak eta COVID-19ak ekarri dituen berriak saihesteko.

Proiektu hau aurrera eramateko sortu den partzuergo transnazionala haren arrakasta bermatzeko gakoa da. Proiektuaren koordinazioaren eta Deustuko Unibertsitateko taldea jokoan garapenean eta funtsezko gaitasunen garapenean egiten ari den ikerketaren inguruko esperientzia funtsezko pieza izango da SAILSen arrakasta bermatzeko. Gainera, zenbait entitatek haien lanetan eskoletako liderrekin duten esperientziari esker, aldaketak eta berrikuntzak eskola-mailan ezarriko dira eta gizartearen hesiak gaindituko dituzte. Gainera, IPAREN eta PantallasAmigasen esperientziak eta haiek zenbait familia-sarerekin eta beste eragile batzuekin duten konexioak aukera emango die eragina izateko, eskola-inguruneetan ez ezik, maila handiago batean ere.

ARRISKUAK ARINTZEKO IKUSPEGIA

Arriskueta eta arrisku-prebentzioan soilik oinarritzen diren beste baliabide askok ez bezala, SAILS proiektuaren helburua da ikuspegi askoz ere iraunkorragoa erabiltzea: arriskuak arintzea. Hezkuntza digitaleko adituek oraintsu eginiko ikerketek (ikus Oraintsuko ikerketei buruzko kapitulua) ere erakusten dute ezin direla umeak eta beste alderdi batzuk egon daitezkeen arrisku guztietatik babestu eta hura ere ez genukeela xede izan beharko. Horren ordez, onar dezakegu digitalizazioa gure bizitzen zati bat dela, bai lanbide-eremuan bai pribatuan, eta funtsezkoa da modu seguruan erabiltzen ikastea eta irakastea eta, hala, arriskuak ulertzea, baina baita abantailak aprobetxatzea ere. Autoak, gaur egun, oso ohikoak dira, eta gero eta azkarragoak dira, baina jarraitzen dugu uzten jendeak bidea gurutza dezala, gurasoek seme-alabei irakasten diete oinezkoentzako bide espezifikoak erabiltzen, ezkerrera eta eskuinera begiratzen. Istripuek jarraitzen dute? Zoritxarrez, bai, baina etxetik berriro ez irtetea ez du inork uste arrazoizko planteamendu bat denik.

Digitalizazioan modu berean pentsatzen dugu. Helduek umeengatik (eta haien adiskideak) egin dezaketen onena da nabigazio-tresnetan sarraraztea, haien esperientzia partekatzea eta beti bertan egotea, laguntza emateko, gauzek okerreko norabidea hartuko balute ere. Debekuak eta alarmismoak ez dute arriskua saihestuko, baina beharrezkoa denean laguntza eskatzeko lotsa eta beldurra areagotu ditzakete.

ESKOLA-
BERRIKUNTZAKO
EREDUA

Dokumentu honek oinarri duen Eskola Berrikuntzako Ereduak proposatzen du berrikuntza lau etapa nagusitan egitea:

1. Diagnostikoa
2. Estrategiak
3. Ezarpena
4. Ebaluazioa eta hobekuntza

Jarraian, lau urrats nagusien helburu nagusia azaltzen da, eta eskola-liderrei/eskola-liderren taldeei tresna batzuk eta baliabide erabilgarri batzuk eskaintzen zaizkie aurrera eramateko. Nahiz eta talde hartzaile nagusia eskola-liderrak izan, funtsezkoa da eskolako alde interesdun guztiek prozesuaren urrats bakoitzean parte hartzea; hala baino ezingo dute inklusiboki berritu, eskola-elkarte osoaren beharrei erantzunez eta eskubideak bermatuz.

Eskolako berrikuntza-eredua ESHAk 2020an eta 2021ean lineako mintegi eta bileretan kideengandik jaso dituen ekarpenetan oinarritzen da, bai eta, 2021eko irailean, Bartzelonan, Hezkuntza Politikako Europako Sarearen proiektuaren amaierako konferentzian ikastetxeetako zuzendarientzat eta hezkuntzako beste profesional batzuentzat antolatutako tailerretik, elkarrizketetatik eta ikastetxeetako zuzendariekin eta ESHaren kontseiluarekin alde interesdunek eginiko bileretatik jasotako ekarpenetan ere. Based on these inputs from school leaders the most concerning issues identified are:

Ikastetxeetako zuzendarien ekarpen horiek oinarri hartuta, identifikatu diren kontu kezkarrienak honako hauek dira:

1. Eskuragarri dagoen tresna kopuru izugarria, baina, irtenbide egokienak aukeratzeko asmoz, haiek probatzeko eta saiakerak egiteko dagoen denbora eta esperientzia falta.
2. Pribatutasunaren inguruko kezka, bereziki lineako hezkuntzaren kasuan, nola errespetatu Datuak Babesteko Araubide Orokorra linean irakatsi bitartean.
3. Sare sozialak eta lanbide-bizitza
4. Tresna digitalak familiak inplikarazteko aukera gisa
5. Lineako hezkuntzan modu pedagogiko berriak abiarazteko beharra
6. Eskola eta ikasleentzako hardware egokiaren beharra
7. Gaitasun digitalen maila baxua eskola askotako pertsonalaren artean, ikasleek duten gaitasun-maila askoz ere altuagoa dela kontuan hartuta.
8. Estatus sozioekonomikoan oinarritzen diren aldeak
9. Gaitasun digitalen falta, herritartasun aktiboa eta pentsamendu kritikoa irakasleen artean

2022ko ekainean, Turkiako, Espainiako eta Herbehereetako eskola-liderren talde batek 90 minutuko tailer batean parte hartu zuen; tailerra ESHAk zuzendu zuen, Herbehereetan, La Hayan, eta, bertan, dokumentuaren lehen bertsioa berrikusi eta haien ohar eta ekarpenak egin zituzten. Ereduaren amaierako bertsioan, mundu osoko ikastetxeetako zuzendari aktibo eta erretiratuen iritzia hartu da gogoan.

DIAGNOSTIKOA

Berrikuntza-eredu baten lehen urratsa beti da diagnostikoa. Nahiz eta ikastetxeko alde interesdun guztiek haien aldetik ahalik eta gehien jartzeko ahalegina egin, garrantzitsua da zintzoa eta errespetutsua izatea eskola-elkartearen egungo digitalizazio-egoera ebaluatzeko orduan. Lider edo zuzendaritza-talde zaren aldetik, zure lana da ziurtatzea mundu guztiak haren iritzia eta esperientziak epaitua izateko beldurrik gabe adierazteko aukera duela; izan ere, hala baino ez duzu izango ikuspegi osoa eta hala baino ez dituzu ezabatuko zure iritzia lausotzen duten susmo okerrak.

AHULEZIAK, MEHATXUAK, INDARGUNEAK ETA AUKERAK

Kapitulu honetan, metodo espezifiko batzuk proposatzen ditugu, eta ebaluatzeko zenbait tresna baliagarri ematen ditugu, baina ebaluaziorako metodo generiko bat, esaterako, ahulezia, mehatxu, indargune eta aukeren analisia. Indarguneak eta ahuleziak barne-errealitatei eta moldagarriei dagokie; aukerak eta mehatxuak, kanpo-faktoreei eta ez-moldagarriei.

SWOT ANALYSIS

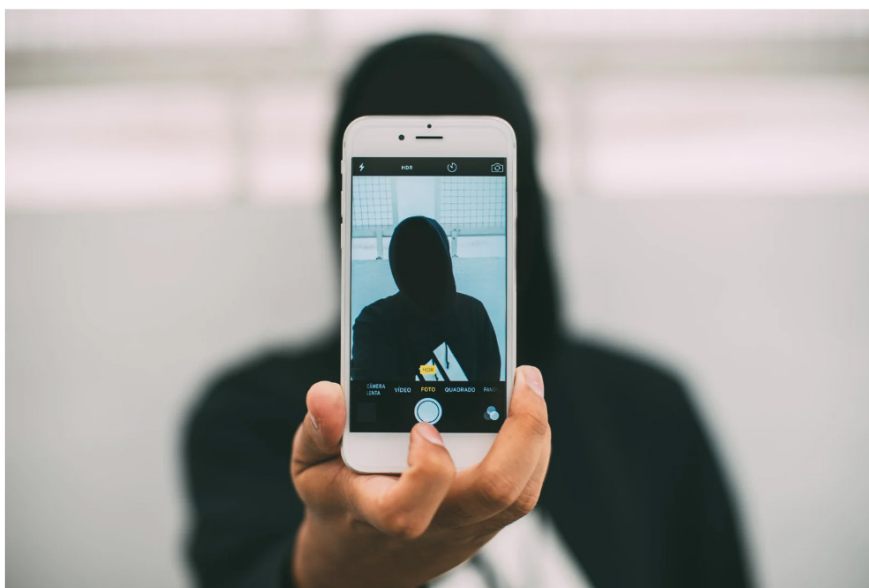

Massachusetts-eko Lehen eta Bigarren Hezkuntzako Departamentuak gida erabilgarri bat eta tailerraren fitxa oso bat eskaintzen ditu.

<https://tinyurl.com/4bdf6mhc>

Eskolako alde interesdun guztien beharrei benetan balioko dien digitalizazio segurua eta jasangarria nahi duten eskolei gomendatzen diegu honako gai hauetan dituzten jardunbideak eta egungo baliabideak berrikustea:

HELDUTASUN DIGITALA

Digitalki helduak diren eskolek IKTen integrazio-maila altua eta IKTen erabileraren ikuspegi sistematizatua dute eskola-kudeaketan eta haien hezkuntza-prozesuetan.

EGIN BAT-BATEKO ARGAZKI BAT SELFIE BATEN BIDEZ!

SELFIE doako tresna bat da, erabiltzeko erraza eta pertsonalizagarria, ikastetxeei laguntzeko ebaluatzen zer puntutan dauden aro digitaleko ikaskuntzari dagokionez. SELFIEk ikerketa-oinarri sendoa du, eta [hezkuntza-erakundeetan aro digitalean ikaskuntza sustatzeko Europako Batzordearen esparrutik abiatuta](#) garatu da.

SELFIEk modu anonimoan jasotzen ditu ikastetxeetako ikasleek, irakasleek eta zuzendariak haien ikastetxean teknologia erabiltzeko moduari buruz dituzten iritzia. Horretarako, galdera eta baieztapen laburrak erabiltzen dira, eta letik 5era bitarteko erantzun-eskala erraz bat. 20 bat minutu behar dira galderak eta baieztapenak osatzeko.

Datu horietatik abiatuta, tresnak txosten bat sortzen du, ikastetxe batek teknologiaren erabileran dituen indargune eta ahulezien bat-bateko argazkia ('SELFIE').

SELFIE eskuragarri dago Europako eta beste kontinente batzuetako Lehen eta Bigarren Hezkuntzako eta Lanbide Heziketako zentro guztietarako, eta 30 hizkuntza baino gehiagotan. Edozein zentrok erabil dezake, ez soilik azpiegituraren, ekipamenduaren eta teknologiaren erabileraren aldetik maila aurreratua dutenek.

<https://education.ec.europa.eu/selfie>

Kontuan izan, SELFIE tresna bikaina izan arren, ez diela guraso eta familiei haien ekarpenak egiteko aukerarik ematen. Eskola-lider gisa, beti izan behar du kontuan haien iritzia; izan ere, umeen hezkuntzan alde interesdunetako bat dira.

TET-SAT TRESNA!

Beste tresna erabilgarri bat TET-SAT da; ERASMUS+ MENSTEP proiektuaren testuinguruan garatu da eta irakasleen IKTen gaitasunak ditu erdigune. Tresna hori 11 hizkuntzatan dago eskuragarri linean eta honako hauetan zentratzen da:

1. Pedagogia digitala
2. Erabilera eta ekoizpen digitala
3. Komunikazio eta lankidetzak digitalak
4. Herritartasun digitala

MENTER proiektua 13 herrialdeetako 16 agentziak ezarri zuten (hezkuntza-ministerioak, institutu pedagogikoak, agintari nazionalak eta beste erakunde instituzional batzuk), European Schoolnet-ek koordinatuta. TET-SAT tresna irakasleek erabili behar dute haien gaitasunak autoidentifikatzeko; beraz, autoebaluaziorako baliabide handia bada ere, baliteke erabat zehatza ez izatea, autoebaluaziorako edozein tresnaren ezaugarriak kontuan hartuta.

SOFTWAREA ETA HARDWAREA

AIPATU ERABILITAKO PROGRAMA INFORMATIKOA!

Ikastetxeek jakin behar dute zer programa informatiko erabiltzen diren eskolan (edozein helburutarako), eta ikasleentzat eta familientzat haien etxeetan eskuragarri daudenei buruzko informazioa ere izan behar dute. Nahiz eta teknologia berriak oso erakargarriak izan daitezkeen, beti izan behar da gogoan zer neurritan laguntzen dieten eskolako alde interesdunen ikaskuntzari eta ongizateari, eta emaitza bera zerbait berrian inbertitu gabe lor daitekeen. Aukera eman ikastetxeko pertsonalak, ikasleek eta irakasleek gaur egun erabiltzen denaren inguruko erabileraren erraztasunari, erosotasunari eta lehentasunei buruzko iritzia emateko, erabaki bat hartu aurretik.

SEGURTASUN ELEKTRONIKOKO ETIKETA PRIBATUTASUNARI BURUZKO AHOLKUEN GIDA

Erabilitako programa informatikoak pilatu ondoren, erabili eSafety etiketaren pribatutasunari buruzko aholkuen gida, GDPR araudia betetzen duten egiaztatzeko.

<https://indd.adobe.com/view/b4ce2a9a-3a27-4b75-a3df-f7d7a6110c76>
<https://www.esafetylabel.eu/>

AIPATU ERABILITAKO HARDWAREA

Hardwarea gailuak eta haien alderdiak dira, hala nola ordenagailu eramangarriak, telefonoak, inprimagailuak, arbel adimendunak, tabletak, telefonoak, etab.

Egin eskolan eta ikasle eta familien etxean eskuragarri dagoen hardwarearen inbentario bat, bai xede pedagogikoetarako bai beste xede batzuetarako, hala nola kudeaketarako edo komunikaziorako.

Ebaluatu, eskolako pertsonalarekin, ikasleekin eta gurasoekin, gaur egun erabilitako tresna guztiak, eta erabaki ikaskuntza eta komunikazioa hobetu litezkeen hardwarearen bat gehitu, kendu edo aldatuz gero.

GAILUEN JABETZA

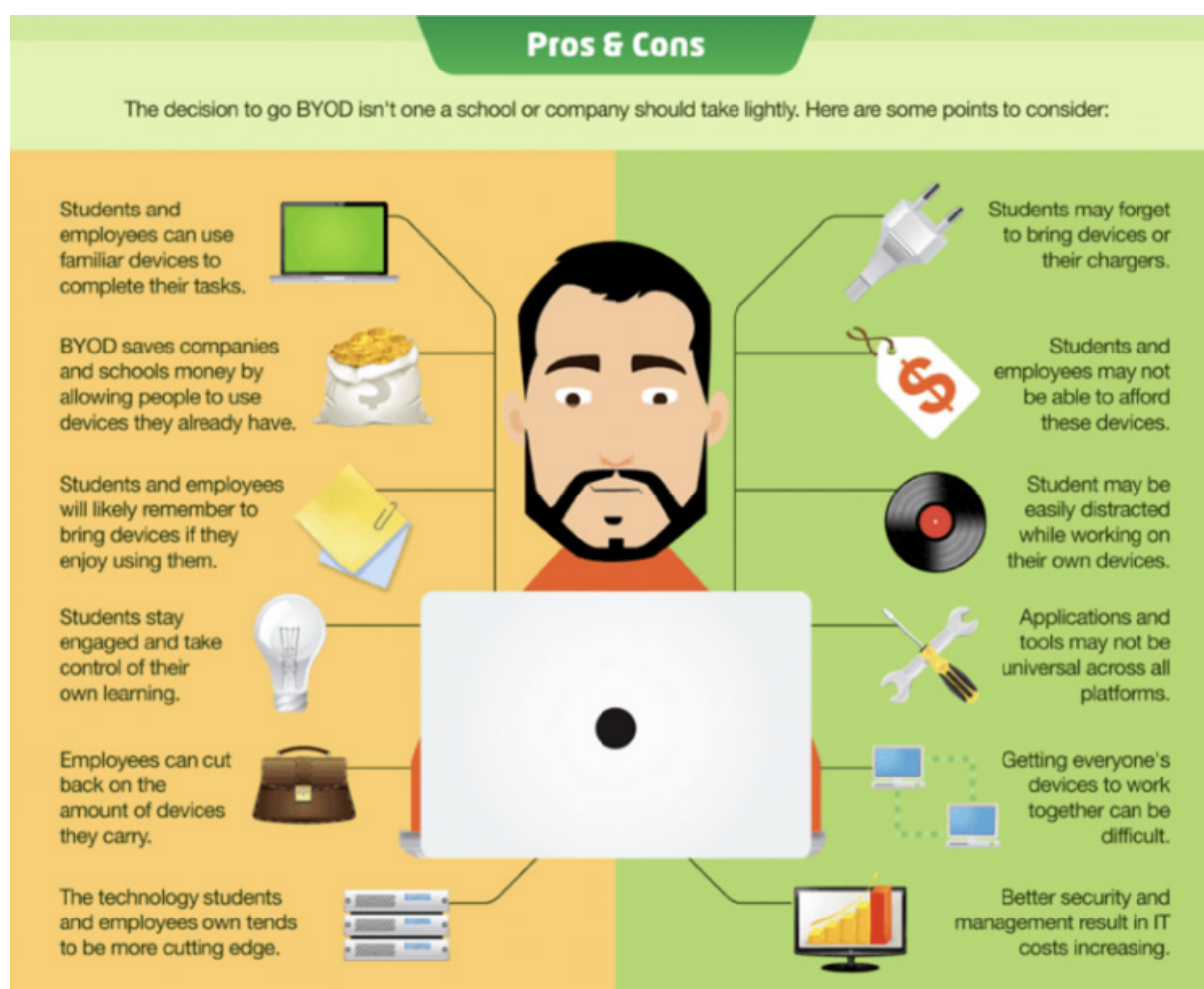
Pentsatu gailuen jabetzan eta ezarri berdintasuna bermatuko duen jarraibide global bat.

Eman ditzake eskolak gailu guztiak (1:1 sistema) edo “ekarri zeure gailua” sistemarekin dabil (BYOD)?

Esteka honetan, BYOD soluzioei eta hark praktikan duen aplikazioari buruzko azalpen erabilgarria eskaintzen du: <https://www.k12blueprint.com/toolkits/byod>

Honako galdera hauek egin behar dituzu:

1. Nori ematen dizkio gailuak? Pertsonalari, ikasleei, gurasoei?
2. Zenbat denbora eta zertarako erabil ditzakete?
3. Zer gertatzen da gailu bat kaltetzen bada?
4. Hardwarearen zer segurtasun-maila (pasahitzak, segurtasun-kodeak) erabiltzen da?

Iturria: <https://elearninginfographics.com/byod-pros-and-cons-in-education-infographic/>

Nahiz eta normalena den umeek beren boligrafoak eta koadernoak ekartzea, eztabaida handia dago BYOD politikaren inguruan, zehazki inklusioari dagokionez, gailu digitalen izaera pertsonalarekin alderatuta. Helduaroan ez genituzke smartphone partekatuak erabiliko, eta jende gehienak antzeko sentimenduak ditu tabletan edo ordenagailu eramangarrien inguruan. **BYOD politikak meritu asko dituzte**, eragin positibo argia ikaskuntzan, eta horiek gainditu egiten dituzte sortzen diren kezkak (esaterako, jolastea edo sare sozialetan sartzea, lan egin beharrean), bereziki eginkizun garrantzitsuak badakartza. Era berean, hari esker, ikasleek jarrai dezakete ikasgelatik kanpo lanean jardun dutenarekin. **BYOD politika inklusiboa izateko, ikastetxeek jakin behar dute laguntza nork behar duen eta, horretarako, gailu bat eman behar dute** eta, gailu digitalak erabiltzen badira, mailegurako liburutegi batek edo antzeko irtenbideek egon behar dute, gailu bat erosi ezin dutenentzat. Gurasoek funtsezko eginkizuna izan dezakete liburutegi hori sortzen, esaterako, haien lantokiko gailu erabiliak eman ditzakete. Edo informazioaren teknologiaren inguruko enpresetara jo daiteke laguntza eskuratzeko; izan ere, haietako askok eskaintza bereziak dituzte ikastetxeetarako. Eskolarentzat, garrantzitsua da, era berean, ulertzea nork ezin duen izan Interneterako sarbidea eskolatik kanpo, eta, ondorioz, haien politika digitalak diseinatzea. Gurasoek jakin behar dute Interneterako sarbideari buruzko kezkak adierazten, eskolak kontuan ez badu.

Hala ere, adierazi behar da eztabaida dagoela eskoletako 1:1 programen ondorio positiboan eta BYOD politikaren proba zientifikoan inguruan.

KOMUNIKAZIO-TRESNAK

Aztertu barne-komunikaziorako eskolaren eta ikaslearen artean eta eskolaren eta familiaren artean erabilitako kanal digital eta offline guztiak. Eskatu erabiltzaileei haien kanalei buruz duten iritzia.

Eraginkorrak iruditzen zaizkizue? Inklusiboak dira? Norabide bakarrekoak edo bikoak dira?

Komunikazio digitaleko tresnen bat-bateko izaera dela eta, presio handia egon daiteke bai gurasoen gainean bai eskolaren gainean, berehala ere erantzun dezaten. Ba al du zure zentroak erantzun bat noiz espero daitekeen jakiteko politikarik? Ziurtatu oreka bat dagoela premiazko beharretarako bat-bateko komunikazioaren eta hain premiazkoak ez diren kontuetarako komunikazio asinkronoaren artean.

Pentsatu zure komunikazio-helburuetan. Badaude entzuten ez diren mezuak? Talde batzuetara ez da iristen?

Tresna digital askok zubiak eskaini ditzakete eskolaren eta eskola-elkartearen gehiengoan hizkuntza hitz egiten ez duten familien artean. Aukera horiek eskaintzen dituzte erabiltzen diren tresnek?

Nahiz eta komunikazio digitalak aukera ugari eskaini, beti komeni da oreka bat egotea lineako komunikazioaren eta lineatik kanpoko komunikazioaren artean. Ba al du zure ikastetxeak landu beharreko gaiei eta haiek lantzeko kanalei buruzko politikarik?

SARE SOZIALEN POLITIKA

Sare sozialak saihestezinak dira ia mundu digitalean, eta umeek ere kontuak dituzte gero eta adin txikiagoetan. Oraingoan ere, arriskuak arintzeko ikuspegiarekin bat etorritik, gomendagarria da errealitate hori onartu eta arauak eta eskolako jardunbideak haren arabera egokitzea.

Ziurrenik, ikastetxeko pertsonala eta gurasoak ere presente egongo dira sare sozialen plataforma askotan, eta baliteke ikastetxeko pertsonalak ere haren lantokia aipatzea; beraz, lineako portaerak eragin esanguratsua izan dezake ikastetxearen irudi orokorrean.

Baliabide sozialen plataformek beti dituzte haien termino eta baldintzak; hala ere, sarritan, Estatu Batuetako legeria dute kontuan, eta ez datoz bat GDPR araudiarekin. Gainera, zerbait legezkoa izateak ez du esan nahi beharrezkoa denik eta eskola-elkarteko balio partekatuak kontuan dituenik. Kontu delikatua da; beraz, oso garrantzitsua da balio horiek alde interesdun guztiekin batera zehaztea, zaintza gehiegirik eta bazterkeriarik egon ez dadin.

Ba al du, gaur egun, zure ikastetxeak baliabide sozialen politikarik? Halakorik badu, ikastetxeko alde interesdun guztiekin batera prestatu da? Bat dator GDPRarekin? Garrantzitsua da eskolako alde interesdunek politika argi bat izatea eta, hala, guztien eskubideak errespetatzea, baina baliabide sozialen onurak jasotzeko aukera ematea.

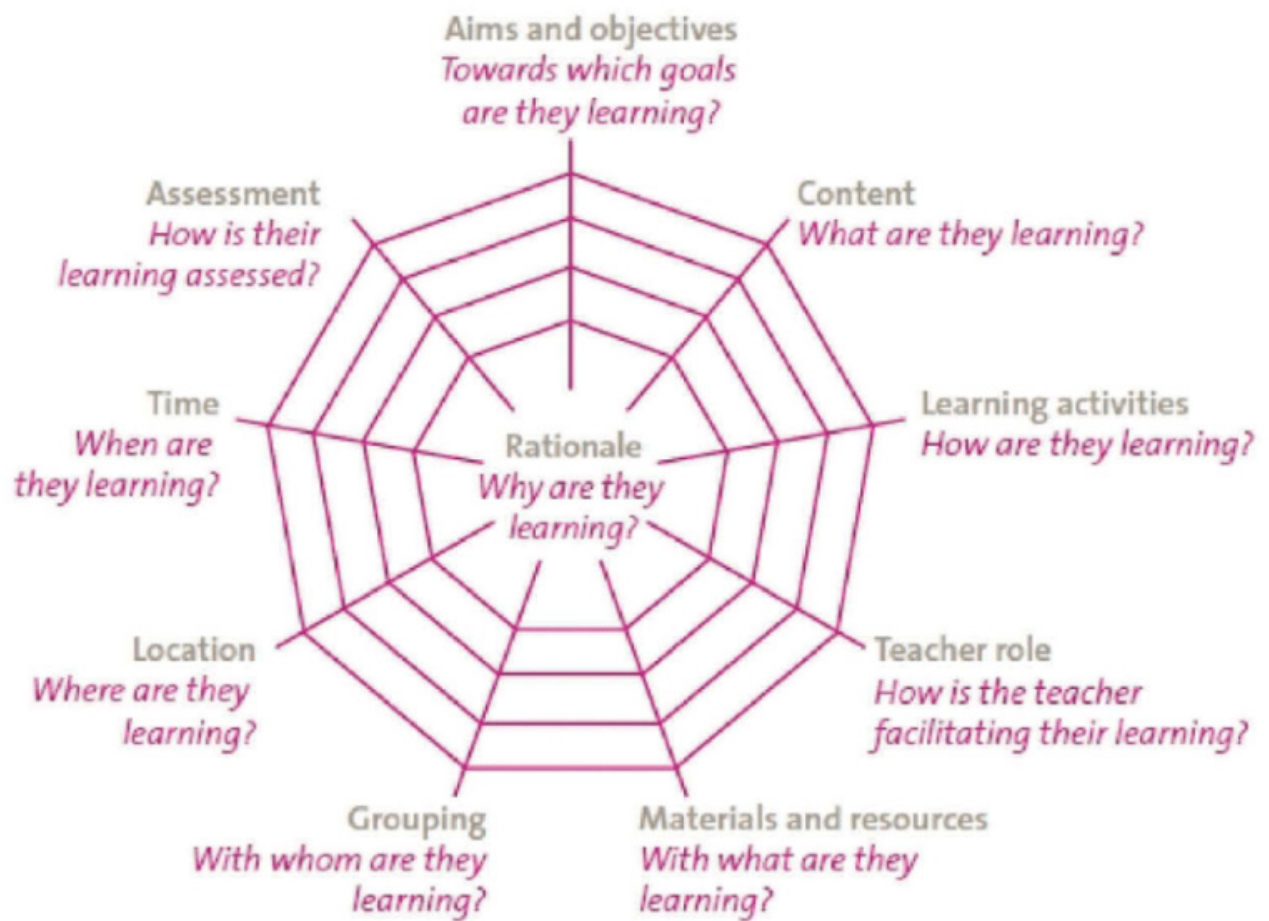
HEZKUNTZA DIGITALA

COVID-19aren ondoren, ikastetxe asko konturatu dira haien hezkuntza digitalak ez dituela ikasle eta familien behar guztiak asetzen, irakasleek ez dutela laguntza nahikorik eta zuzendaritzari buruhauste ugari eragiten zizkiola. Orain, leku gehienetan hezkuntzari berriro ekin zaio eta, gehienetan, offline da; beraz, hezkuntza digitalak offline hezkuntzari zer onura ekar diezazkiokeen eta hartatik abiatuta zenbait jardunbideri nola eutsi dakiekeen edo nola heda daitezkeen ebaluatzen unea da.

Ikastetxeetako irakasleek eta zuzendariak aro digitalean dituzten eginkizun eta gaitasun berriei buruz Hezkuntza Politikaren Europako Sareak eginiko [ikerketak](#) abiapuntu ona izan daiteke.

Haien jardunbide digitalak ebaluatzeak ekarriko du, era berean, ikasketa-plana eta haiek emateko metodoak aztertu behar izatea. Garrantzitsua da umeen ikaskuntza izatea erdigune, eta ez ikasketa-plana bera.

[Jan van den Akker](#)-ek curriculumaren armiarma-sare bat sortu du, eta hura gidari izango duzu zure ikastetxearen ikasketa-plana ebaluatzen. Nahiz eta eskola-sistema batetik bestera eskolek ikasketa-planekin eta haiek emateko metodoarekin duten askatasun-maila aldatzen den, aldaketa positiboak ere sar daitezke sistema zorrotzenetan, ikasleen eta gainerako eskola-elkarteen esperientziak ebaluatuz.

ESTRATEGIAK ETA POLITIKAK

Estrategien garapena berrikuntzaren funtsezko fase bat da. Edozein ekintzatan ekin aurretik, hura diagnostikoaren atalean eginiko analisisian oinarritu behar da. Berrikuntza-planaren estrategien urratsean, zure helburuak ezartzera eta zure planak prestatzera animatzen zaitugu.

Ikastetxeek egungo jardunbideen irudi argia dutenean, hobetzeko estrategia bat sortzeko unea da. Interneten alfabetizatze eskuliburua, Europako Kontseiluak egina, abiapuntu erabilgarria eta osoa izan daiteke. Hemen duzu: <https://rm.coe.int/1680766c85>

ESHaren Reflecting for Change (R4C) proiektuaren esparruan garatutako Eskola Berrikuntzako Estrategiek ikastetxeei berrikuntzarako beren bideak garatzen laguntzeko estrategia zehatzak proposatzen dituzte. Haren helburua da ikastetxeei haien profilen eta identifikatutako premien arabera hobetzen, berrasmutzen, osatzen eta eraldatzen laguntzea. Hezkuntza-lidergoari eta hezkuntza-estrategiari buruzko ikerketan oinarritzen da, eta funtzionatzen duten jardunbide iradokitzailaetan zentratzen da. Berrikuntzarako eskola-lidergoko eta ikaskuntzako estrategia esanguratsuenak nabarmentzen dira, irakaskuntza- eta ebaluazio-metodoak aukeratzekoan egokiak diren estrategiak, trebetasun eta gaitasunen garapenaren ikuspegia berriro ezartzea, inklusioa hobetzea, alde interesdunen parte-hartzea areagotzea eta jasangarritasunerako hezkuntzarako bidean R4Cren irekiera eta heldutasun elektronikoaren ikuspegia dakar.

ADIMENDUNAGOA

Helburuak zehazteko orduan, estrategia bat garatzeko modu asko daude. Metodo erabilgarri bat SMART metodoa izan daiteke, eta “SMARTER”, haren bertsio hobetua:

Nola erabili SMARTER helburuak ezartzeko ereduak?

1. URRATSA: Espezifikoa

Saiatu helburua ahalik eta zehatzen zehatzen: zer lortu nahi duzu? Diagnostikoaren urratsak arazoak identifikatzen lagundu diezazuke, eta orain da zer helburu lortu nahi duzun zehatz adierazteko unea.

2. URRATSA: Zentzuarekin

Helburuek esanguratsuak izan behar dute zuretzat eta zure eskola-elkartearentzat. Erabili zure eskola-elkartearen ekarpenak helburu horiek zergatik lortu nahi dituzun zehazteko. Helburuei esanahia emateak motibazioari eusten lagunduko dizu.

3. URRATSA: Irisgarriak

Nahiz eta amestu ere amestu behar den, helburu errealistak baino ezingo dituzubete. Horrek ez du esanahiezin duzunik asmo handirik izan, baina arretaz ibili oztipoekin eta aukerekin. Hobe da helburu txikiagoak eta epe laburrekoak ezartzea, besteak beste, epe luzeko helburu bat lortzen lagunduko dizuten mugarriak. Hala, bilakaeren segimendua egin ahalko da.

4. URRATSA: Esanguratsua

Ezartzen dituzun helburuek egokiak izango dute zure eskola-elkartearentzat. Baliteke lehentasunak ezarri behar izatea; izan ere, sarritan, erronka ugari izaten dira. Zerk kezkatzen ditu sarritan eskolako alde interesdunak?

5. URRATSA: Denbora-mugarekin

Hirugarren urratsarekin oso lotuta, helburuak ezartzeko orduan komeni da haiek betetzeko epe bat kontuan hartzea. Ezarri asmo errealistak, baina mugatu epe batera.

6. URRATSA: Ebaluatzea

Hau da lehen urrats osagarria, SMART jatorrizko metodoarekin alderatuta. Funtsezkoa da helburuak betetzen ari diren ebaluatzea. Gida honen ondoko fase batean, ebaluazio hori eraginkortasunez eta modu integratzailean egiteko laguntza izango duzu.

7. URRATSA: Egokitzea

Berrikuntza eta aldaketa beti dira zirkulu bat, gida honek iradokitzen duen bezala; ebaluazioaren urratsaren ondoren, zer aldaketa lortu diren ikusiko duzu, zer erronkak eragotzi zioten zure eskola-elkarteari ezarritako helburuak erabat lortzea edo nola egin daitezkeen helburu berriak guztiak mundu digitalean modu seguruan dabiltzala bermatu ahal izateko.

Beste edozein urratsetan bezala, funtsezkoa da ikastetxeko alde interesdun guztiak planak prestatzen parte hartzea eta, sarritan, baliteke kanpo-profesioaletara ere jo behar izatea, gai zehatzen inguruan duten esperientzia ezagutzeko. Oso baliagarria izan daiteke gurasoen elkarrearen inguruan pentsatzea, ez soilik seme-alaben tutore diren aldetik, baita haien eremuko profesional gisa ere.

Honako dokumentu/protokolo hauek sortzea edo garatzen jarraitzea gomendatzen dizuegu eta, horretarako, SMARTER metodologia kontuan hartzea::

HELDUTASUN DIGITALAREN ESTRATEGIA

Zure tresnak gaur egun duen heldutasun digitalaren maila ebaluatu ondoren, estrategia bat beharko duzu identifikatutako ahuleziak nola hobetu eta indarguneei nola eutsi eta nola garatu eta aukerak nola aprobetxatu jakiteko.

SOFTWARE ETA HARDWARE EGOKIAK AUKERATZEKO ESTRATEGIA

Gaur egun ikasleek ikastetxean eta etxean erabiltzen dituzten software eta hardware egokiak berrikusi ondoren, haiek etorkizunean nola hautatu eta zer behar eta eskakizun bete behar dituzten jakiteko estrategia kontziente bat prestatu nahiko duzu. Estrategia hori garatzeko, hezkuntza-erakundeetako eta sektore pribatuko bidezko elkarteei laguntzeko jarraibideak erabili.

KOMUNIKAZIO-ESTRATEGIAK; BARNEKOA ETA ESKOLA, FAMILIA ETA IKASLEAREN ARTEKOA

Komunikazio-kanalak biltzean eta eskolako alde interesdunekin hitz egitean ikasitakoa oinarri hartuta, planifikatu nolakoa izango den barne-komunikazioa eskolan eta nolakoa eskolaren eta ikasle eta familien artean. Zer kanal erabiliko dira eta zer mezu- eta publiko-motatarako?

SARE SOZIALEN POLITIKA

Zure ikastetxeak baliabide sozialen politika bat prestatu behar du, baldin eta oraindik halakorik ez badu, eta GDPRarekin eta umeen eskubideei buruzko araudiarekin bat etorri behar du. Dagoeneko politika bat badu, kontuan hartu benetan alde ineresdun guztien interesak zuzen ordezkatzeko dituen, eta aurretik aipatu dugun araudiarekin bat datorren.

UMEEN ESKUBIDEAK BERMATZEKO POLITIKA

Umeen eskubideak bermatzeko abiapuntu EBko herrialde guztiek onartutako [Hauren Eskubideei buruzko Konbentzioa](#) izan behar duzu.

Herritartasun digital aktiboaren politika Europako Kontseiluak [Herritartasun Digitalarentzako Hezkuntzako Eskuliburu](#) bat prestatu du; hura abiapuntu baliagarria izan daiteke zure ikastetxetik bertatik herritartasun digital aktiboaren politika garatzeko. Era berean, [Ministro Komitearen MK/Gom\(2019\)10 Gomendioa](#) ere kontsulta dezakezu; haren bidez, gomendioa egin zien estatu kideei, herritartasun digitalerako hezkuntzaren garapenari eta sustapenari buruzkoa.

Aintzat izan eskolako alde ineresdun guztiak jaso behar dituzula, eta horrek ekar dezake lehenengo irakasleetan zentratu behar izatea, ikasleen aurretik.

DATUAK BABESTEKO ETA ZIBERSEGURTASUNEN POLITIKA

Umeen eta eskolako gainerako alde interesdun guztien datu sentikorren segurtasunari eusteko, bai linean bai lineatik kanpo, zure politikak GDPR araudiaren politiketara egokitu beharko dituzu. Europako ikastetxeak GDPR araudiaren arduradun bat izatera derrigortuta egon ohi dira. Laguntza eskatu, ez zalantzarik izan. Halako aukerarik ez baduzu, gure gomendioa da, zin-zinez, tokiko administrazioarekin harremanetan jartzea edo laguntza eskatzea guraso-elkarteari, bat aurkitzeko.

Gomendatzen dizuegu eskolan interesdun guztiak ziberespazioan seguru eta ongi egoteko politika bat izatea.

ARAZOAK KUDEATZEKO POLITIKA

Batzuetan, ahalegin handia egiten badugu ere, arazoak eta gorabeherak izaten dira. Zure ikastetxeak kezkak kudeatzeko, egileak erantzule egiteko eta biktimak babesteko politika bat beharko du. Ikastetxeko laneko segurtasun eta baldintzen politika orokorraren zati bat ere izan daiteke.

EZARPENA

Berrikuntza Estrategien fasean gomendatutako estrategia guztiak planifikatu ondoren, planak errealitate bilakatzeko eta ekintzan hasteko ordua da.

Education Endowment Foundation-ek gida bikaina egin du ikastetxeetan praktikan jartzeko. <https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/implementation>

PHERECLOS proiektuaren esparruan, Vienako Unibertsitateko ikertzaileek aplikazio-tresna batzuk sortu dituzte, eta haiek oinarri eta orientagarri izan ditzakezu eta, hala, aplikatzeko tresna erraz batzuk izan ditzakezu.

Hona hemen esteka:

https://www.phereclos.eu/wp-content/uploads/2020/10/PHERECLOS-WP6_Implementation-Toolkit.pdf

Oinarri gisa hartzeko jardunbide ugari daude mundu osoan. Aplikatzen saiatzen zarenean, egokitu beti zeure testuingurura. I. eranskinean eredu bat duzu haiek aplikatzeko.

EBALUAZIOA ETA HOBEEKUNTZA

Erakunde askok beldurra diote ebaluazioari. Arrakasta neurtzeko eta helburuak ez lortzeagatik zigortzeko modu bat dela uste dute. Hura da eskolen kasua; herrialde askotan, antsietate handiari egin behar diote aurre etengabe, gobernuko ikuskatzaileek noiz ebaluatuko. Ikuskatzaileak aurretiaz abisatu gabe heltzeak eta eskolaren maila “bikainetik” “ongira” edo gutxiagora jaisteak eragiten dien ardura etengabeko amesgaiztoa izan ohi da. Testuinguru horretan, ebaluazioa, sarritan, modu negatiboan ikusten da, antolamendu-etekinagatiko antsietatea eragiten duten faktoreetako bat bezala (Cullen, 2013)

Tresnak eta ebaluazio-metodoak erakundeei gauzak hobeto egiten ikasten laguntzeko erabiltzen direnean, ebaluazioa tresna oso baliotsua da aldaketa eta berrikuntza bultzatzeko. Erakundeei ikasten laguntzeko, ebaluazioa, errendimendua balioesteko atzera begirako tresna gisa erabiltzeaz ez ezik –esaterako, ikasturte baten amaieran, prestakuntza-balioespena–, antolamendu-prozesuan ere integratu behar da, etengabeko hobekuntza-ziklo bat bultzatzeko. Horrek esan nahi du ebaluazioa erabil daitekeela eta erabili behar dela ikastetxeei laguntzeko haien aldaketa-plangintza diseinatzen eta garatzen (“ex ante” ebaluazioa). Horrek esan nahi du, era berean, ebaluazioa aplikatu daitekeela eta aplikatu behar dela bilakaerak ikuskatzeko eta balioesteko, eskolak haren aldaketa-planaren aplikazioan aurrera egin ahala (“prestakuntza” ebaluazioa). Hori horrela, ebaluazioak eginkizun garrantzitsua du eskolei “aldaketarako bidaian” noraino iritsi diren kalkulatzeko laguntzeko orduan. Eskola guztiek daukate, dagoeneko, ebaluazio egituraren bat; komeni da ikasgai guztietarako ebaluazioa, oro har, nola egiten den berrikustea eta, ondoren, digitalizazioaren bilakaeraren ebaluazioa prozesu orokorrean sartzea.

Funtsean, erakundeetan ebaluazioaren eginkizuna ez da hobekuntza sustatzea, baizik eta esanguratsua dena ulertzea, kontrola daitekeena eta kontrolatu ezin dena, ona dena eta, batik bat, lortutako esperientziatik abiatuta erakundeari hobera egiten laguntzeko aplikatu daitekeena.

ZERGATIK EBALUATU?

Ebaluazioa garrantzitsua da zenbait arrazoiengatik. Zentroei aldaketa planifikatzen laguntzen die. Haien planaren bilakaerak ebaluatzeko erreferentzia-puntuak aukeratzen laguntzen die. Erakundearen barruan kontu emateko bide ematen du. Ikastetxeei lortzen dutenetik eta aurreikusitakoaren arabera irteten ez denetik ikasten laguntzen die.

Ebaluazio bat egiteko arrazoi –edo asmo– nagusiak honako hauek dira:

1. Garapen-helburu bat: eskolari berrikuntza- eta aldaketa-plan bat prestatzen laguntzea (ex ante ebaluazioa).
2. Eragin-helburu bat: eskolari haren estrategien eta egungo planen bilakaeraren segimendua egiten laguntzea (etengabeko ebaluazioa edo “prestakuntzako”).
3. Xede sumatiboa: ikastetxeari lorpenak neurtzen laguntzea (ex post ebaluazioa).

Antolamendu-aldaketaren ereduaren ebaluazio-osagaia funtsezkoa da berrikuntza eta aldaketa bultzatzeko. Ebaluazioa eskola-berrikuntzako programa batean integratzean, feedback errepikagarriak sortuko ditu, eta, haien bidez, izandako esperientzietatik ikasi ahalko da. Ebaluazioak ere aukera emango dio eskolari benetako “ikaskuntza-erakunde” bilakatzeko.

Ebaluatzeko modu ugari daude, baina, oro har, hiru ebaluazio-mota bereiz ditzakegu:

1 Helburuetan oinarritua

Mota horretan ebaluatzen da ezarritako helburuak bete diren. Metodo ona da SMARTER helburuak erabiltzen badira; izan ere, erreferentzia egin dakieke plangintzan ezarritako helburuei.

2 Prozesuetan oinarritua

Mota honetan, indarguneak eta ahuleziak aztertzen dira.

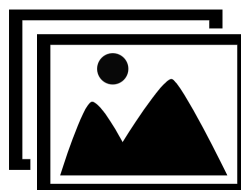
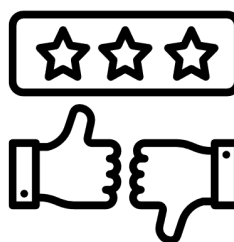
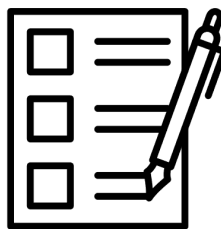
3 Emaitzetan oinarritua

Mota honetan, panorama orokorra aztertzen da eta, horretarako, berrikuntzak zer eragin zabalago izan dituen aztertzen da.

Zure ahalegina ebaluatzerantz animatzen zaitugu eta, horretarako, metodo bat baino gehiago erabiltzera; hala, hobekuntza hobeak ezartzen lagunduko dizun informazioa lortuko duzu.

Honako ebaluazio-metodo hauek erabil ditzakezu, besteak beste:

1. **Proba.**
 - a. Aurretiko eta ondoko proba
 - b. Kontrol-taldean aurkako proba
2. **Parte-hartzea.**
 - a. Asistentzia
 - b. Amaiera
 - c. Ziurtagiriak
 - d. Segimendua
3. **Datuen bilketa.**
 - a. Inkestak
 - b. Galde-sortak
 - c. Elkarrizketak
 - d. Kontrol-zerrendak
 - e. Iritzi-inprimakiak
4. **Finantza-txostenak.**
 - a. Aurrekontuan jasotako kostua
 - b. Zerbitzu-unitateko kostua
 - c. Aurrekontu-puntualtasuna
5. **Etekina.**
 - a. Kalifikazioak
 - b. Graduazioa
 - c. Berrerortzearen murrizketa
 - d. Laneratzea
 - e. Baimenak, ikuskapenak, ziurtapenak
6. **Subjektiboak (kualitatiboak).**
 - a. Aldizkariak
 - b. Lekukotzak
 - c. Oharrak
 - d. Argazkiak
 - e. Berri laburrak

Metodologia bat aukeratzeko orduan, metodo kuantitatiboak konbinatzera animatzen zaitugu; hala, datu gehiagorekin lan egin ahalko duzu, baina, era berean, metodo kualitatiboak ere erabili ahalko dituzu zifren atzean dagoen esanahia lortzeko.

LEGEGINTZAKO AURREKARIAK

Giza eskubide guztiak bezala, haurren eskubideak barne-hierarkiaren mende daude. Bizitzaren babesa, giza eskubideei buruzko legeria orokorrean bezala, gainerako eskubide guztien gainetik dago. Hala ere, badirudi nazioko eta eskualdeko erregulatuzaileek erabateko askatasuna dutela haurren eskubideak hierarkizatzeko eta garrantzia emateko ingurune digitaletan. Arriskuen prebentzioan soilik oinarritutako ikuspegiak haurren eskubideak orekatzearen eta errespetatzearen garrantzia galtzen du. Aldiz, arriskuak arintzeko ikuspegiak oreka lor dezake elkarren artean lehiatzen diren haurren eskubideen artean, eta, aldi berean, haurrek ingurune digitaletan duten arriskua minimizatu.

Jarraian, haurrek Interneten dituzten eskubideei buruzko Europako eta nazioarteko arauak aztertuko ditugu.

EUROPAR BATASUNA

DATUAK BABESTEKO ERREGELAMENDU OROKORRA (DBEO)

Europar Batasuneko (“EB”) estatu-kide bakoitzean zuzenean aplikatu daitezkeen tresna loteslea da DBEO, 2016an onartua. Helburu hauetarako garrantzitsuena 8. artikulua da: Adingabearen baimenari aplikatu dakizkiokeen baldintzak, informazioaren gizarteko zerbitzuei dagokienez.

Artikuluak, funtsean, 16 urtetan ezartzen du online ingurueta baimen-adina, nahiz eta estatu-kideei aukera ematen dien baimena 13 urtera murrizteko. Horrenbestez, EBko estatu-kideek debekatuta dute baimen-adin txikiagoa sartzea. Espainiak 14 urtetan ezarri zuen muga.

Erregelamenduak, gainera, proposatzen du hizkuntza sinplista eta haurrei egokitua erabili behar dela datuak tratatzeko testuingurueta haurrei zuzendutako edozein komunikaziotan (12. artikulua eta kontuan hartu beharrekoen 58. zenbakia). Kontrol-agintari nazional guztiak ere arreta berezia jarri behar dute haurrei zuzendutako online jardueretan (57. artikulua). Haurrek babes zabalago hori merezi dutela uste da, beren datu pertsonalak partekatzearen ondorioak ulertzen ez dituztelako (kontuan hartu beharrekoen 38. zenbakia).

Hala ere, 16 urtetik beherakoek gune jakin batzuk erabiltzeko debeku orokor hori ezartzea (gune asko ezin baitira datuen tratamendurik gabe erabili) arriskuak prebenitzeko modu gogorra da. Haurrek beren erabakiak hartzeko gai ez direla ulertzen du, eta, beraz, edozein arriskutatik babestu behar direla. Arriskuen prebentzioaren izenean, adierazpen- eta elkarte-akatasunerako eskubideak kaltetu izan dira, besteak beste.

NAZIOARTEKO ZUZENBIDEA ETA POLITIKA

HAURREN ESKUBIDEEI BURUZKO NAZIO BATUEN KONBENTZIOA (“HENBK”)

HENBK nazioarteko tresna juridiko garrantzitsuena eta zabalena da haurren eskubideen arloan. Ondorioz, testuinguru digitalerako ere garrantzi handia du. Garrantziaren arabera ordena berezirik gabe, eskubide hauek dira, edo izan beharko lukete, online ingurunean inpakturik handiena dutenak:

- Adierazpen-askatasunerako eskubidea (13. artikulua).
- Pentsamendu-, kontzientzia- eta erlijio-askatasunerako eskubidea (14. artikulua).
- Modu baketsuan elkartzeko eta biltzeko askatasunerako eskubidea (15. artikulua).
- Intimitaterako eskubidea (16. artikulua).
- Informazioa eskuratzeko eskubidea (17. artikulua).
- Hezkuntzarako eskubidea (28. artikulua).
- Aisialdirako, jolaserako eta kulturarako eskubidea (31. artikulua).
- Ustiapen ekonomiko, sexual eta bestelakoen aurka babesteko eskubidea (32., 34. eta 36. artikulua, hurrenez hurren).

HENBK-I BURUZKO OHAR OROKORRA

2021ean, Nazio Batuetako Haurren Eskubideen Batzordeak 25. Behaketa Orokorra onartu zuen, ingurune digitaletan haurrek dituzten eskubideei buruzkoa. Batzordeak lau printzipio asmatu zituen, haurren eskubideen aplikazioa eta oreka lortzeko maila nazionalen.

- 1** Lehenik eta behin, estatuek diskriminaziorik eza bermatu behar dute. Haurrek ingurune digitaletarako sarbide berdina eta eraginkorra izan behar dute. Teknologiaren bidez gorrotoa edo tratu bidegabea komunikatzea ere tratu diskriminatzailetzat hartzen da.
- 2** Bigarrenik, haurraren interes gorenak teknologia digitalei buruzko ahalegin nazionalen berri eman behar du. Teknologia horien erregulazioak, diseinuak, erabilerak eta kudeaketak haurraren interes gorena izan behar dute kontuan. Estatuek kontsultak egin behar dizkiete haurren eskubideen defentsarako erakundeei. Garrantzitsua da azpimarratzea haurraren eskubide guztiak kontuan hartu behar direla, informazioa bilatu, jaso eta zabaltzeko eskubidea barne (ez soilik edozein kaltetatik babestua izateko eskubidea).
- 3** Hirugarrenik, estatuek haurrak babestu behar dituzte beren bizitzarako eta garapenerako arriskuetatik. Mehatxu horien barruan hainbat jarduera sartzen dira, hala nola eduki bortitzak eta ausazko jokoak.
- 4** Laugarrenik, estatuek bermatu behar dute haurrek teknologia digitalen bidez eman ahal izango dituztela beren iritziak, eta errespetatu egingo direla. Esparru hori arautzerakoan, estatuek behar bezalako arreta jarri behar diete haurren kezkei eta iritziei.

Behaketa Orokorrak nabarmentzen du beharrezkoa dela nazio-mailan espezializatutako politikak eta arauak ezartzea, ingurune digitaletan haurraren eskubideei heltzeko.

Aurreko laburpen laburretik argi eta garbi ondoriozta daitekeenez, Batzordeari funtsezkoa iruditzen zaio (arrazoiz) estatuek haurren eskubide guztiek mundu digitaletan duten garrantzia aitortzea. Arriskuen prebentzioaren ikuspegi globalak eta zabalak, harrigarria bada ere, eskubideak errespetatzearen aurkakoak dira, hala nola informazioa eskuratzearen eta norberaren iritzia adieraztearen gaineko eskubideen aurkakoak.

Arriskuen prebentzioaren izenean, guraso edo agintari batek haur bati plataforma digitalak erabiltzea eragotz badiezaioke, eskubide horien aurkako eraso bat egiten da, inolako arrazoi berezirik gabe. Batzordeak azaltzen duen bezala, haurren babes proportzionala, diskriminaziorik gabeko tratua eta interes gorena gailendu behar dira haurren online presentziari buruzko erabakiak hartzean.

Internet parekorik gabeko tresna izan daiteke haurren eskubideak betetzeko. Sarearen bidez, adierazpen-askatasuna, pentsamendu-askatasuna, elkartzeko askatasuna, informazioa eskuratzeoko aukera, aisialdirako, jolaserako eta kulturarako askatasuna eta hezkuntzarako aukera bezalako eskubideak sustatu daitezke, offline munduan ezinezkoa den modu batean.

Foro publikoen bidez, haurrek beren iritziak eman ditzakete, online, kanpoan egiterik ez duten moduen bidez eta audientzien aurrean. Hezkuntza digitalaren bidez, irakaskuntzan erabilitako materialen kalitatea eta aniztasuna nabarmen handitu daitezke, irakaskuntza-metodoen kalitatea eta aniztasuna areagotu ahala. Jokoek jolasteko modu berriak ematen dituzte, baita jolasaren bidez ikasteko ere, eta, aldi berean, ikaskideekin elkartzeko eta informazioa eskuratzeko modu berriak ahalbidetzen dituzte.

Aitzitik, beste eskubide batzuk arriskuan egon daitezke ingurune digitaletan. Berezi, intimitaterako eta esplotazioaren aurka babesteko eskubideak hartu behar dira kontuan. Hala ere, ondorio nagusia ez da izan behar eskubide horiek babestu behar direnik lehen aipatutako gainerako eskubide guztien kontura. Arriskuak ahalik eta gehien arindu behar dira, gainerako eskubide guztien errespetua bermatuz, inguruabarrak kontuan hartuta ezinezkoa ez bada behintzat. Bizitzarena eta biziraupenarena ez den eskubiderik ezin da besteen gainera nagusitu, oreka arduratsurik gabe. Beraz, ahal bada, ebaluazioa egin behar da kasuz kasu.

HAURREN ALDEKO NAZIO BATUEN FUNTSAREN ("UNICEF") EZTABAIDA-DOKUMENTUA

Haurren Aldeko Nazio Batuen Funtsak (UNICEF) egin berri dituen ikerketek iradokitzen dutenez, HENBKen Batzordeak adina bermatzeko tresnen testuinguruan proposatutakoen antzeko printzipioak hartu behar dira. Printzipio horiek honako hauek dira:

- Erabilera proportzionatua eta gardena: adina bermatzeko tresnak, berez sarbide askerako oztopoak direnak, beharrezkoa eta proportzionatua denean bakarrik erabili behar dira. Halaber, haurrentzak gardena den moduan erabili behar dira.
- Sarbidea eta inklusioa: haurren eskubideak online esferan erabiltzean ez da debekurik ezarri behar, frogatutako arriskurik ez badago. Ez da sarrera debekatu behar, hain intrusiboa ez den neurriren bat badago. Aurreko guztia modu inklusiboan eta ez-diskriminatzailean aplikatu behar da.
- Gobernantza: adin-muga (hau da, sarbidea adin jakin batera baldintzatzea) justifikatu egin behar da, kalte potentzialik dagoen eta aukeratutako adin-tarterako arrazoiak zein diren kontuan hartuta. Nazioartean, koherentzia handiagoa behar da esparru arautzailean, haurren eskubideak babesteko eta betetzeko.

Ikerketa honen arabera, badago agian are nabarmenagoa den beste kontu bat: arriskuen prebentzioaren izenean dauden debeku-neurri zehatzak ez dira jasagarriak. Haurraren eskubideek, izan ere, ez dituzte neurri orokorrak onartzen. Horrek ez gintuzke harritu behar: giza eskubide orokorrak oreka-ahaleginen mende daude. Bada garaia estatuek aitor dezaten haurren eskubideak giza eskubideak direla eta, beraz, "helduen eskubideak" jasotzen duten oreka arduratsu eta zaindua merezi dutela.

Araudi eta politika proportzionatuak, gardenak, irisgarriak eta integratzaileak egin behar dira haurren online presentziarekin lotutako eremuetan. Adin-murrizketa orokorrak (adibidez, sare sozialak erabiltzean) ez dira inola ere neurri orekatuak. Arriskua arintzea (eta ez prebentzioa) nagusitu behar da haurren eskubideak errespetatzeko eta defendatzeko erabakiak hartzerakoan. Bestalde, Internet eta bere inguruko merkatuak oso desberdinak dira eta oso azkar eboluzionatzen dute; beraz, gurasoek denbora eta zifra argiak behar dituzte erabakiak hartzeko.

LEGEGINTZA ESPARRU NAZIONALA:

ESPAINIA

Informazioaren gizarteko zerbitzuetarako baimen-adina (DBEO, 8. artikulua).

Adingabeek beren datu pertsonalak ingurune digitaletan erabiltzeko baimena emateko gutxieneko adina ezartzean, Espainiak DBEOk zehaztutako adina (16 urte) baino baxuagoa ezarri zuen. Datu Pertsonalak Babesteari eta Eskubide Digitalak Bermatzeari buruzko 3/2018 Lege Organikoak (DBLO) 7. artikuluan aurreikusitakoaren arabera, adingabe baten datu pertsonalak tratatzeko haren baimena beharko da, 14 urtetik gorakoa denean soilik. Plataforma eta sare sozial gehienek erabiltzaileen datu pertsonalak kudeatzen dituztenez, muga hori erabiltzaileek zerbitzuan alta emateko ezartzen dutena izaten da. Hala ere, batzuetan plataformek ez dute datu pertsonalik erabiltzen eta, kasu honetan, gutxieneko adina 13 urtekoa izaten da. Bestalde, zenbait kasutan, enpresaren interesagatik, zerbitzuan erregistratzeko 16 urteko gutxieneko adina ezartzen dute. Horrenbestez, plataforma digitalak erabiltzeko 14 urteko gutxieneko adina oinarrizko erreferentzia ohikoena da Espainian, baina ez da derrigorrezkoa eta ez da kasu guztietan aplikatu behar.

Haurrak eta Nerabeak Indarkeriaren aurka Osorik Babesteko Lege Organikoa (HNIQBLO)

2021eko maiatzean onartu zen, eta haren xedea da hurrek eta nerabeek edozein indarkeria-motaren aurrean osotasun fisiko, psikiko eta moralerako dituzten oinarrizko eskubideak bermatzea, haien nortasuna askatasunez gara dadin ziurtatuz eta babes osorako neurriak ezarriz

Gida honen irismenari eta SAILS proiektuaren filosofiari buruzko funtsezko alderdi batzuk ezartzen ditu:

- Sentsibilizazioko, prebentzioko eta detekzio goiztiarreko neurriak jasotzen ditu, familian, hezkuntzan eta eremu digitaletan, besteak beste. Prebentzioaren ikuspegitik, ingurune seguruak sortzea sustatzen du.
- Tratu onaren printzipioa ezartzen du garapen integrala bermatzeko, haurraren interes gorena kontuan hartuta, haurraren ebaluazioan eta erabakietan parte hartzeko aukera bermatuz eta inolako diskriminaziorik gabe.
- Interpretazio- eta jarduera-irizpide orokorren artean, honako hau dago: “haurrei eta nerabeei eragiten dieten erabaki guztietan parte hartzeko eskubidea bermatzea”.
- Hezkuntzaren eremuan, nahitaezkoa da hezkuntza-arloko asistentzia-koordinatzailearen figura, eta hura izango da erreferentziazko pertsona ikastetxe bakoitzean, indarkeria babesteko eta detektatzeko. Bestalde, eskubide, segurtasun eta erantzukizun digitalari buruzko prestakuntza indartuko da ikasleen artean, hezkuntza-etapa guztietan Interneten erabilera egokia sustatzeko.
- Familia-eremuan, Lege honek gurasotasun positiboa oinarrizko prebentzio-ekintza gisa ezartzen du.
- Eremu digitaletan, neurri-sorta oso zabala da, lankidetzara publiko-pribatua sustatzetik hasi eta familiei laguntzera arte. Neurri horien artean, “guraso-kontrolerako eta salaketa eta blokeorako mekanismoak ezartzea eta erabiltzea” sustatuko da, bai eta hezkuntza digitalerako eskubidea sustatzea ere.

Eskubide Digitalen Gutuna

Espainiako Gobernuak 2021ean onartutako Eskubide Digitalen Gutunaren helburua ez da oinarrizko eskubide berriak sortzea, baizik eta ingurun eta espazio digitaletako eskubide garrantzitsuenak zehaztea edo horien eskubide instrumentalak edo osagarriak deskribatzea. Beraz, ez da arauemailea, eta helburu hirukoitza du: deskriptiboa, prospektiboa eta asertiboa.

- Deskriptiboa, beti egon diren baina beste haztapen bat behar duten eskubide, balio eta ondasunen arteko gatazkak –batzuetan ustekabekoak– eragiten dituzten testuinguru eta agertoki digitalak deskribatzen baititu; deskribapen soil horrek ingurune eta espazio digitalen inpaktua eta ondorioak ikusten eta kontuan hartzen laguntzen du.
- Prospektiboa, aurreikus daitezkeen etorkizuneko agertokiei aurrea hartzeko.
- Asertiboa, oinarrizko eskubideen kulturatik bertatik oraingo eta etorkizuneko ingurune eta espazio digitaletan aplikatu behar diren printzipio, teknika eta politikak berresteko eta legitimatzeko.

6 eskubide-kategoria nagusi proposatzen ditu: askatasuna, berdintasuna, espazio publikoaren partaidetza eta konfigurazioa, lan- eta enpresa-ingurunea, eskubide digitalak ingurune espezifikoetan, eta bermeak eta eraginkortasunak.

Berdintasunaren kategorian, SAILSen ondorioetarako, “Internetera sartzeko eskubidea” eta “Adingabeen babesa ingurune digitalean” nabarmentzen dira. Parte-hartzearen kategorian, “Hezkuntza digitalerako eskubidea” eta “Herritarrek bitarteko digitalen bidez parte hartzeko eskubidea” nabarmendu behar dira.

UMEEK MUNDU
DIGITALEAN DUTEN
BIZIPENARI BURUZKO
IKERKETAK

Gida hau bildu aurreko hiletan, zenbait ikerlan argitaratu ziren eta, haien bidez, argiro egiaztatzen da SAILSen arriskuak arintzeko aplikatutako ikuspegia. Haietan azpimarratzen da linean segurtasunez ibiltzen ikasteko modu bakarra benetan hala egitea dela eta, umeek tresna digitalak eta baliabide sozialak zenbat eta gehiago erabili, orduan eta seguruago eta gogorrago bilakatzen direla. Argi dago, era berean, ohiko erabiltzaileek laguntza noiz eta nori eskatu badakitela, eta haiek inguratzen dituzten helduak, bereziki irakasleak, beti ez daudela eginkizun hori betetzeko prestatuta.

Ziurrenik, horren inguruko dokumenturik garrantzitsuena Sonia Livingstone eta bere kideena da; Sonia Livingstone jardunbide digitalen ikuspegi orekatuaren eta umeen eskubide guztiak –ez soilik babeserako eskubidea– bermatzearen defendatzaile irmoenetako bat da. Proben berrikuspen sistemiko bat da, eta helburu du gazteen ongizatearen –eduki edo gertakari deseroso edo txarrekin zerikusia duena– eta haien erresilientziaren eta alfabetizazio mediatikoaren arteko lotura ezartzea. Gero eta gazte gutxiagok diote haien ongizatea murriztu egiten dela topaketa-mota horiengatik, eta badirudi lotura oso sendoa dagoela haiek mota horretako gertakarien aurrean duten erresilientziaren eta ongizatearen artean. Hala ere, erresilientzia garatzeko, benetan egoera zailei egin behar zaie aurre eta alfabetizazio mediatikoaren mailak areagotu behar dira. Hala, bada, badirudi argi dagoela familiak, lagunek eta konfiantzazko inguruko helduek behar bezala lagunduta, gazteek, epe luzera, arriskuaren eta egoera deserosoen eraginpean jartzean onurak ateratzen dituztela. Gurasoei eta hezitzaile profesionalei honako eginkizun honi erantzuten laguntzea dugu xede: laguntza egokia emateko gai izatea, erresilientzia modu konplexuan areagotzea eta haien alfabetizazio mediatikoa bultzatzea.

Kathy Hirsch-Pasek-ek eta haren kideek eginiko beste ikerketa batek gurasoengana SAILSen talde hartzaile nagusi gisa zuzentzeak nolako garrantzia duen nabarmetzen du. Haien ikerketak ume txikiak, haien jardunbide digitalak (bereziki, bideoa ikustea) eta haiekin dituzten beste trebetasun eta gaitasunen inguruan hitza duten gurasoek daukaten eginkizuna izan zituzten erdigune. Haien ondorioek ere honako hau nabarmendu zuten: oso garrantzitsua da gurasoek seme-alaben jardueraren digitalen inguruko jakin-mina izatea eta elkarrizketak izatea.

Ofcom-ek Erresuma Batuan eginiko ikerketak erakusten du 13 urtetik beherako ume gehienak, dagoeneko, baliabide sozialen plataforma batean daudela gutxienez erregistratuta. 5 eta 7 urte bitarteko gurasoen heren batek dio haien semeak edo alabak profil bat duela; zifra hori areagotu egiten da % 60ra, 8 eta 11 urte bitarteko umeetan. Ez dago zuzenean umeengandik jasotako daturik; beraz, baliteke ehuneko horiek handiagoak izatea, bereziki, 8 eta 13 urte bitarteko taldean. Errealitate horri aurre egin behar diogu, eta horrek esan nahi du ume txikiak gurasoek eta irakasleek gaitasun egokiak izan behar dituztela umeak gidatzeko eta, aldi berean, esperimentatzeko aukera emateko.

Amy Orben-ek eta haren kideek baliabide sozialak erabiltzeak bizitzako gogobetetasunean duen eragina aztertu dute, eta jakin dute alde handia dagoela adin desberdinetako neska eta mutilen artean. Sare sozialen erabilera-maila handiek bizitzako gogobetetasun txikiagoa dakarte 11 eta 13 urte bitarteko nesketan eta 14 eta 15 urte bitarteko mutiletan.

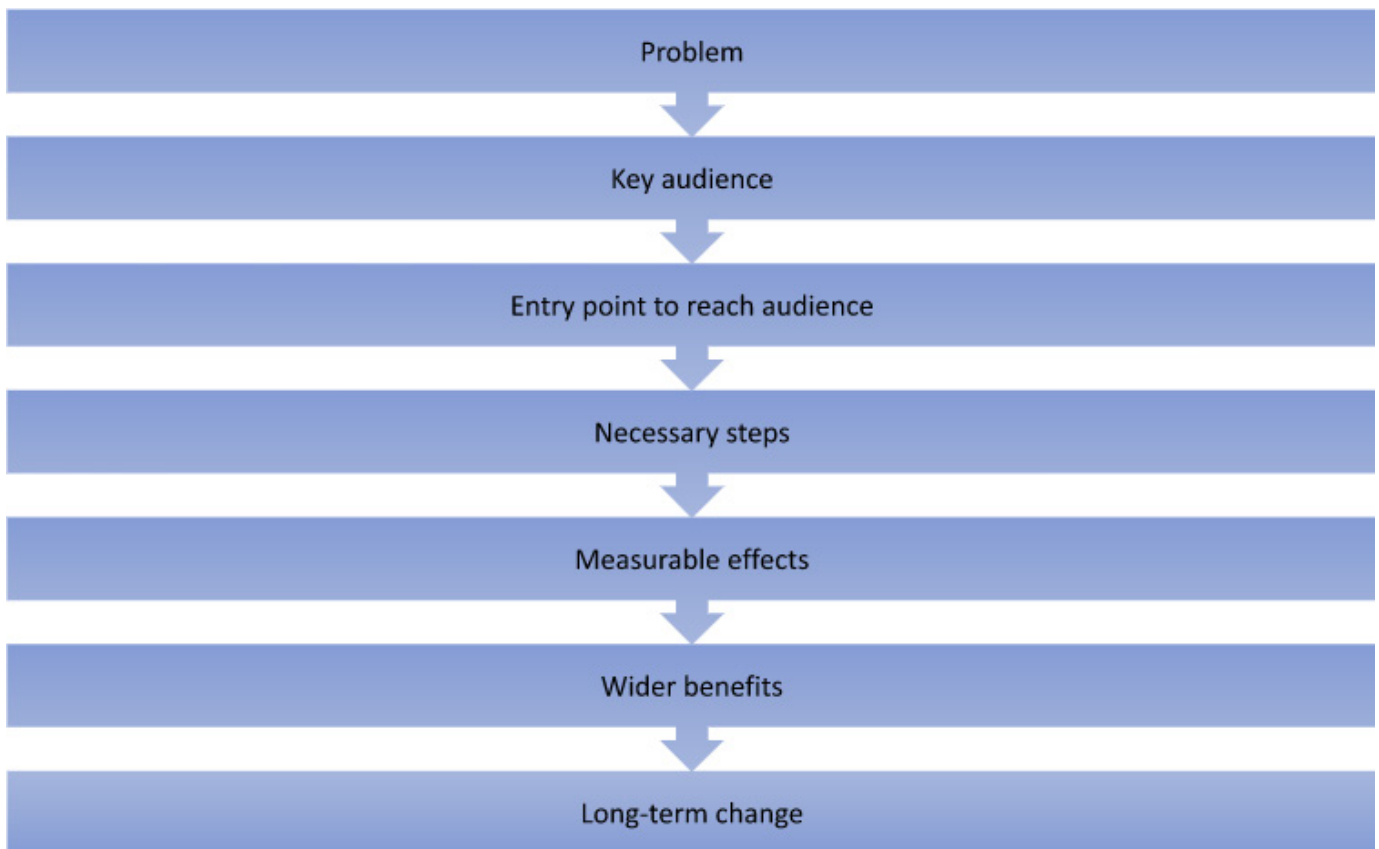
Lie Detectors-ek –Belgikako kazetaritzako GKE bat– oraintsu eginiko argitalpen batek erakusten du ez datozela bat, inolaz ere, umeez eta gazteek baliabide sozialen inguruan egiten duten erabileraren eta haien inguruko helduen erabileraren artean. Hura aurkikuntza garrantzitsua da, eta agerian jartzen du zeharkako tresnak garrantzitsuak direla hezkuntzan garai digitalean bizitzeko; izan ere, hezitzaileak bizi duen errealitate digitala eta ikaslearen errealitate digitala desberdinak izan daitezke, nor ari den nor hezten kontuan izan gabe. Dokumentu horrek, era berean, gure ikuspegiaren beste elementu bat ere jartzen du agerian: umeez helduak baino trebeagoak izaten direla. Ondorioek erakusten dute umeez askoz ere gaitasun handiagoa dutela faltsututako irudiak identifikatzeko helduek baino.

UNICEFen 2021eko Haurren Mundu Egoerari buruzko txostenak erakusten du linean daudenean eta sare sozialetan erregulartasunez aktibo izatean, umeez konfiantza handiagoa lortzen dutela eta, ondorioz, askoz ere seguruago sentitzen direla linean. Datu lasaigarri bat da ume gehienek badakitela nola bilatu laguntza, Interneten zerbait deserosoa iruditzen bazaie. Ehunekoak areagotzen doa, konexioaren erregulartasunarekin. Erabiltzaile hasi berrien % 74k badakite nola eskatu laguntza familiar, beste heldu batzuei edo lagunei. Baliabide sozialak aldi berean erabiltzeak areagotu egiten du ehuneko hori % 86ra arte, eta, ohiko erabiltzaileen kasuan, % 93 seguru sentitzen dira laguntza eskatuta. Hala ere, umeen ehuneko handi batek uste du eskolak ez diela erantzuten, inolaz ere, linean ikasteko dituzten arazoei.

ERANSKINA

I. ERANSKINA. JARDUNBIDE EGOKIEN ONDASUNA

Eredu hau Aldaketaren Teoriaren esparru metodologikoan oinarritzen da. Tresna metodologiko hau erakunde askok erabiltzen dute, bai gobernu-erakundeek bai enpresek (handiak) bai GKEek, politika eta proiektuen garapen-prozesuak bultzatzeko. Hala ere, Aldaketaren Teoria, hasiera batean, ebaluazio-tresna gisa garatu zen. Prozesu honetan, Aldaketaren Teoriaren ereduaren emaitzak –eta, haiekin batera, inpaktua–, “emaitzen bide” batean (Taplin et al. 2013). Aldaketaren Teoriaren esparrua honela dabil:

“Aldaketaren Teoriaren esparrutik proiektuen ebaluazioan urrats garrantzitsu bat da helburu horiek lortzeko zer (aurre)baldintza behar diren identifikatzea. Eredu horren arrakasta datza aurrerapenak emaitzen ebaluazioaren bidez erakusteko gaitasunean, frogatzeko zer mailatan lortzen diren helburuak. Sei galderaren bidez, honako galdera honi oro har erantzuten dieten funtsezko suposizioak zehaztuko dira: “Zein da helburutzat duzun epe luzeko aldaketa?”. Hala, Aldaketaren Teoriaren metodologiak zer, nola eta zergatik galderen deskribapen egituratua ematen du. Hala egitean, proiektu espezifiko batek lortu nahi zen aldaketa baterako nola lagundu zuen eta testuinguru zehatz batean garapen hori nolakoa izatea espero daitekeen erakusten du”. (Salamon, Verboon 2020)

JARDUNBIDE EGOKIEN ALDE ONA AURKITZEKO JARDUNBIDE EGOKIEN DESKRIBAPENAREN INPRIMAKIA

1: Informazio orokorra

Proiektuaren izenburua:
Web-orria:
Kasu-azterketaren hornitzailea:
Erakundearen izena:
Pertsona arduraduna:
Harremanetarako datuak:
Lineako material batzuetara jotzeko beste esteka batzuk (bideoak, argazkiak, dokumentazioa, etab.):
Aplikaturako arlo geografikoa:
Jatorria:
Proiektuaren kronologia:
Ekimena zer erakunde-motatan garatzen den: (hezkuntza.-erakundea: aipatu, halaber, mota eta maila); ikus Azalpena:

2: Ekimenaren narratiba, jatorriak eta helburuak

Zer proiektu-mota da? Egin deskribapen laburra (laburpena).
Zer erronkari egin behar zitzaien aurre proiektu honetan?
Zer erronkari egin behar zitzaien aurre proiektu honetan?
Ekime honek badu esparru teoriko zehatzik oinarri? Zein?

3: Deskribatu ekimen honen onuradunen taldea edo taldeak.

Zergatik aukeratu da talde hartzaile hori (edo horiek)?

Esango diguzu, mesedez, talde hartzailearen edo hartzaileen tamaina erlatiboari (bakoitzarena) buruzko zerbait, eskola-/unibertsitate-populazioaren, eskualdearen eta/edo herrialdearen barruan?

Zer ezaugarri sozial ditu kontuan eta zer gune geografiko hartzen du?

4. Deskribatu zure iritziz zer alderdi politikok eta sozioekonomikok eman duten bide zure ekimenerako.

Ekimenak izan zuen laguntza politikorik (ikus Azalpena)?

Nola moldatzen zen tokiko, eskualdeko edo nazio-mailako politiketara?

Zein dira ekimena bultzatzen duten alde interesdunak?

Ba al dago proiektuan eragina duen aldaketa geografiko zehatzik?

Zein da erakunde-estrategia eta erakundearen kultura (hezkuntzako)?

Zer neurritan du eragina (edo izan dezake) ekimenak erakundearen (hezkuntza) erakunde-politikan?

5: Deskribatu ekimenaren diseinu orokorra eta helburuak betetzeko erabilitako metodo eta tresnak.

Deskribatu eginiko jarduera zehatzak.

Zein izan ziren proiektuaren barruko funtsezko eginkizunak (irakaslea, ikaslea, zuzendaritza-taldea, etab.)?

Zer ideia, tresna, teoria, eredu, metodologia (etab.) erabili dira helburuak betetzeko? (ikus Azalpena)

6: Deskribatu zure proiektuak iraunkortasuna bermatu ote zuen.

Hala izan bazen, nola bermatu zen proiektuaren epe laburreko inpaktua?

Eta nola bermatu zen proiektuaren epe luzeko inpaktua?

7: Hitz egin ekimenean erabilitako baliabideez.

Zein izan zen ekimenaren aurrekontua?

8: Zer neurritan lortu zituen ekimenak helburuak?

Deskribatu ekimenaren arrakasta babesten duten frogak.

Esku-hartzeak aurreikusi ez zen emaitzarik (positiboa) eragin zuen?

Zer adierazle (kuantitatiboak eta kualitatiboak) neurtu duzu arrakasta frogatzeko?

--

ERREFERENTZIAK

“Beckhard, R. & Pritchard, W. (1992). Changing the essence: the art of creating and leading fundamental change in organizations. San Francisco: Jossey - Bass Publishers”

“Bion, W.R. (2004). Experiences in groups and other papers. Retrieved from <http://freudians.org/wp-content/uploads/2014/09/Wilfred-R.-Bion-Experiences-in-Groups-and-other-papers-1991.pdf>”

“Burnes, B. (2011). Why Does Change Fail and What Can We Do about It? Journal of Change Management, 11(4), 445-450. doi: 10.1080/14697017.2011.630507”

“Carneiro, R. (2014). Robert Carneiro introduces the Iguana project. Retrieved from <https://vimeo.com/68202413>”

“Carneiro, R. (2015). Looking from the Past, Looking to the Future: issues and agendas in education. European Journal of Education, 50(4), 524-535. <https://doi.org/10.1111/ejed.12158>”

“Cullen, J. (2013). Policy brief: our schools are stuck. Retrieved from <http://www.menon.org/wp-content/uploads/2013/04/MENON-Policy-brief-3-Apr-2013.pdf>”

“Duijf, T., Harrison, C. Dartel, N. van & Sinyolo, D. (2013). Distributed leadership in practice. A descriptive analysis of distributed leadership in European Schools. Retrieved from http://joseph-kessels.com/sites/default/files/duijf_e.a._2013_distributed_leadership_in_practice_asha-etuice_0.pdf”

EEPN (2020). Collaborative learning and collaborative school leadership in the digital age. <https://educationpolicynetwork.eu/research/research-year-two/>

“Elmore, R. F. (2004). School reform from the inside out: Policy, practice, and performance. Cambridge, Mass: Harvard Education Press.”

European Commission (2017). DigComp.Edu Framework.

“European Commission (2020a), DG for Education, Youth, Sport and Culture, Supporting teacher and school leader careers: a policy guide: report, Publications Office, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/972132> “

“European Commission (2020b), COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Digital Education Action Plan 2021-2027 Resetting education and training for the digital age, COM/2020/624 final”

“Finsterwald, M. & Kollmayer, M. (2022). Implementation Toolkit. Unpublished Manuscript, University of Vienna, Austria.”

“Fullan, M., Langworthy, M. (2013) Towards a New End: New Pedagogies for Deep Learning. Retrieved from <http://www.newpedagogies.org/>”

“Funding for Good. What are Evaluation Methods? <https://fundingforgood.org/what-are-evaluation-methods/#:~:text=The%20three%20main%20types%20of,evaluations%20analyze%20strengths%20and%20weaknesses.>”

“Global Education Evidence Advisory Panel. (2020). Cost-effective approaches to improve global learning: What does recent evidence tell use are “smart buys” for improving learning in low- and middle-income countries? UK Foreign, Commonwealth and Development Office, World Bank, and Building Evidence in Education (BE2) Group.”

“Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). The principal’s role in school effectiveness: An assessment of methodological progress, 1980-1995. In K. Leithwood, J. Chapman, D. Corson, P. Hallinger, & A. Hart (Eds.), *International handbook of educational leadership and administration* (pp. 723-783). The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.”

“Kets – de Vries, M.F.R., Florent-Treacy, E. & Korotov, K. (2013). *Psychodynamic Issues in Organizational Leadership*. Hobokon: Wiley-Blackwell.”

“Kotter, J.P. (1996). *Leading change*. Brighton: Harvard Business School Publishing.”

“Leithwood, K., Jantzi, D. (2000). The effects of transformation leadership on student engagement with school, *Journal of Educational Administration*, 38, 2, 112-129.”

“Macmillan, B. (2018). *An Exploration of Resistance to Change in Organisations: Multi-dimensional, Problematizing Research*. Presentation at Sheffield Business School 2018 Doctoral Conference, Sheffield. Conference slides retrieved from: macmillanbeverley@gmail.com”

“Mapp, K. L. & Bergman, E. (2019). *Dual capacity-building framework for family-school partnerships (Version 2)*. Retrieved from: www.dualcapacity.org”

“Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education (n.d.), *Analyzing District or School Planning Practices and Culture: SWOT Analysis*, <https://www.framingham.k12.ma.us/cms/lib/MA01907569/Centricity/Domain/81/2019-2020/09.23.20%20Goals%20Workshop/DESE%20Planning%20for%20Success%20Resources.pdf> “

MENTEP project. TET - SAT. Technology-Enhanced Teaching - Self Assessment Tool
<http://mentep.cti.gr/tet-sat>

“Michelman, P. (2007). *Overcoming Resistance to Change*. Harvard Business Review. Retrieved from <http://web.a.ebscohost.com.lcproxy.shu.ac.uk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=3e3397a3-2de1-419a-9358-48855a0edc a0%40sessionmgr4007&vid=1&hid=4214>”

“Mintzberg, H. (1978). *The structuring of Organizations*. London: Pearson Education.”

“Senge, P.M. (2006). *The fifth discipline of. The art & practice of the learning organisation*. Colchester: The Random House Books.”

“Strong, E. K. (1925) “”Theories of Selling””. *Journal of Applied Psychology*, 9, 75-86. “

“Szelenyi, I. (2016). Weber’s theory of domination and post-communist capitalisms. *Theory and society*, 45 (1), 1-24. <https://doi.org/10.1007/s11186-015-9263-6>”

- “Taplin, D. H., Clark, H., Collins, E., & Colby, D. C. (2013). Theory of change. Technical papers: a series of papers to support development of theories of change based on practice in the field. ActKnowledge, New York, NY, USA.”
- “Verboon, F., de Kroon, S. & Salamon.E. (2021) New Educational Model Enabling Social Innovation Skills development (NEMESIS) project, D1.5 Engagement and organisational change model www.NEMESIS-edu.eu”
- “Mintzberg, H. (1978). The structuring of Organizations. London: Pearson Education.”
- “Oreg, S. (2006). Personality, context and resistance to organizational change, *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 15(1), 73-101. doi:10.1080/13594320500451247”
- “Polliani, G. (2014). Quality and innovation: two key words for the school of change. Retrieved from <http://q4i-schools.eu>”
- “Salamon, E., Verboon, F. (2020) The use of digital tools in teaching and learning entrepreneurial skills and competences, EEPN Project, <https://educationpolicynetwork.eu/>”
- “Senge, P.M. (2006). The fifth discipline of. The art & practice of the learning organisation. Colchester: The Random House Books.”
- “Strong, E. K. (1925) “Theories of Selling”. *Journal of Applied Psychology*, 9, 75-86. “
- “Szelenyi, I. (2016). Weber’s theory of domination and post-communist capitalisms. *Theory and society*, 45 (1), 1-24. <https://doi.org/10.1007/s11186-015-9263-6>”
- “Taplin, D. H., Clark, H., Collins, E., & Colby, D. C. (2013). Theory of change. Technical papers: a series of papers to support development of theories of change based on practice in the field. ActKnowledge, New York, NY, USA.”
- “Verboon, F., de Kroon, S. & Salamon.E. (2021) New Educational Model Enabling Social Innovation Skills development (NEMESIS) project, D1.5 Engagement and organisational change model www.NEMESIS-edu.eu”
- “Waddell, D., & Sohal, S. (1998). Resistance: a constructive tool for change management, *Management Decision*, 36/8 543-548 MCB University Press, ISSN 0025-1747”
- “Wedell, G. (2017). Change Management Model Guide. Retrieved from <https://changeactivation.com/change-management-models/>”